

licam tantummodo gentem, sed & universam pene Italiam, accipe. Quippe (ita loqui pergit Glaber) inter cetera perplura, quæ latebant, dicitur Virgæ Moysi invenisse partem. Ad cuius rei famam conveniunt quique fideles, non solum ex Gallicanis Provinciis, verum etiam ex universâ pene Italiâ, ac de transmarinis regionibus. Atque cum his conjungenda sunt frustula Arcæ Diluvianæ, Pili e barba Aaron detracti, aliaque ejusmodi, quæ in quarundam Ecclesiarum sacrariis conspexi. Accedat ad ista, non defuisse olim, qui ut certa apud te esse sacra pignora quæpiam Populo persuaderent, confinxere aut edidere prodigia atque historias, quibus adungere fidem cautus quisque vix velit aut possit. Vide, quæ de Translatione nuper memoratâ in Gallias Corporis Sancti Benedicti, ejusque restitutione, Floriacenses Monachi, vicissim & Casinates literis prodidere. Vide, quæ de Corporibus trium Magorum, ut ajunt, Regum, Mediolanum delatis habet Jordanus Historicus, in hoc ipso Opere legendus.

Pertinaciam quoque errori olim adjungebant homines perquam rudes in amplectendis commenticiis Sanctorum lisanis. Cujus rei exemplum præ ceteris memorandum est, ab Hugone Flaviniacensi scriptum in Chronic. Virdunensi. ad Annum MXXXVII. Tunc temporis (ita is tradit) contigit, ignoti ossa hominis de loco abjectissimo a quodam mangone collecta, & feretro imposita, in Monasterio Sanctæ Mariæ apud Seusiam, sub nomine Justî Martyris, a Mainfredo Marchione fuisse reposita. Sed licet a Religiosis id vanissimum & stultissimum fuisset, multis & probatis documentis demonstratum sit, Vulgus tamen injustum pro Justo venerans, in suo permansit errore. Manfredus iste Segussii Marchio idem ille est, de cujus Genealogia ego diserebam Par. I. Cap. 18. Antiquit. Estensium. Quod autem habet Hugo de e mentito illo Martyre Justo, mutuatus omnino videtur a Glabro Lib. 4. Cap. 2. Historiæ. Hic enim rem fuisse ante illum descripsit, addens, a Marchione Mainfredo spuria ossa illa collocata in Templo fuisse, & quamquam plures sanæ mentis detestabile figmentum abominandum clamarent, vulgus tamen pervicacissime in suo errore stetit. Neque id mirum. Barbaris iis sæculis nimia facilitate vulgus, interdum stultè pium, non solum ad amplexandas quascumque obvias Reliquias ferebatur, sed etiam veluti populari tumultu ruebat ad inferendos in Cælum quoslibet, cum aliqua Sanctitatis specie occumbentes homines. Tulere ea quoque tempora Viros ac Feminas spectatissimæ, omnigenæque virtutis, quos jure Ecclesia Sanctorum catalogo adjunxit. Aliorum sanctitatem Canonizatione Romanâ carentium pari gradu exploratam appellare prohibemur. Nam quid de Guilielmina Bohemæ Mediolani, quid de Armano Pungilupo Ferrariæ acciderit, infra in Dissertatione LX. de Hæresibus indicabitur. Certe multos adhuc habemus Beati aut Sancti nomine olim donatos, quos tamen in Cælum album non intulit circumspecta semper, & in his præcipue difficilis Apostolicæ Sedis auctoritas & gravitas, sed aut paucorum Monachorum, aut Plebis unica laudatio atque opinio. Ex his plerisque credere præstat in Cælum a suis virtutibus elatos. Sed nemo contendat, immune semper ab errore fuisse in hisce Canonizationibus tumultuariis judicium Populi rudis, indocti, atque incauti. Neque alius, ut arbitror, animus fuit Johanni Boccaccio, irreligi-

giofo alioquin Scriptori, quàm exuberantem hanc vulgi pietatem, suâ adhuc ætate vigentem, carpere & castigare in Fabula Sier Capelletti, scelestissimi hominis, quem infana Plebecula, a Confessario decepto & ipsa decepta, pro Sancto habuisse fingitur. Si Scriptori huic, alterum exemplum adferenti, ulla fides adjungenda est, Marcellinus quidam Florentinus Tarvisii e mentitus se membris captum, finxit sanitatem sibi reddidit ad Corpus Henrici Laici peregrini hominis, cui vitâ functo Tarvisinus Populus cælestes honores defererebat, & Miracula innumera tribuebat. At in eo sane fictionis insimulandus non est Boccaccius, scilicet dum Henricum illum tradit Tarvisinorum opinione inter Sanctos adnumeratum. Æqualis enim Ferretus Vicentinus in Lib. 7. Historiæ sui temporis, Tom. IX. Rer. Italicar. pag. 1164. rem iis verbis describit, quæ sibi locum jure heic possunt. Itaque narrat ille mores ac obitum Henrici istius Eremitæ, quem Beatum adhuc appellant Tarvisini, & quem multis etiam laudibus ornarunt Johannes Bonifacius Lib. 7. Histor. Tarvisinæ, Abrahamus Bzovius, Odoricus Raynaldus in Annalib. Ecclesiast. ad Annum MCCCXV. quo suprema illius dies contigit, alique Historici. His quidem diebus (sunt Ferreti verba Lib. 7. Histor.) Henricus nomine, de Vandalis ortum trahens, dum sæpe Occiduas Eoasque plagas, Urbemque interdum ob venerandos Dei & Sanctorum cultus pro venia, suorumque crininum lavacro repetisset, denique patrias reversurus ad ades, per Tarvisii callem, unde iter directius, progredi destinat. Tum narrare pergit, peregrinum istum, confedisse Tarvisii, & post aliquot annos eremiticæ vitæ desuisse vivere. Tunc a mulierculis, subdit, quæ ei ministrabant, dum spiritum languens exhalaret, candidam super eum Columbam ter volasse, visamque ab illo abscedere, nuntiatum est. Hæc vox in plures lapsa, subito ad vulgi credulas aures transit. Nec mora: totum fama Urbis ambitum replet. Neque pluribus opus fuit, ut ad illius cadaver, utpote sanctissimi viri, non Cives tantum, sed & copiosa Populorum finitimorum copia, confluxerint, sanitatem & miracula quærantium. Ipse BEATI titulo continuò donatus. Redeuntes in patriam advenæ sciscitantibus, quidnam de Sancto illo viderint, majora Factis Verba quàm fama distinet, vidisse perjurant. Addit Ferretus ingenuus æque ac oculatus testis: Vidimus, audituque percepimus, multos dolore magno querentes læsa nimium crura, precibus anxiiis instituisse: idque sudor & gemitus ac tortura gravis fieri testabantur. Nemo tamen voto potius suo, nostris oculis conspiciendus advenit. Hæc Historicus ille, a vulgi judicio discors. Equidem sanctitati Eremitæ istius, cujus Vitam & miracula literis consignavit Petrus de Baoue postea Episcopus Tarvisinus, & Clarissimi Patres Antuerpienses Societatis Jesu in Act. Sanctior. ad diem X. Junii evulgarunt, non is ego sum, qui quidquam detrachere audeam, detractumve ab aliis velim. Ultra æquum suspitionibus tum heic tum alibi lora laxare vellem, non est hominis prudentis neque pii. Erit suo tempore judex Deus. Nunc nobis aut continenda judicia sunt, aut in mitiorem partem inclinanda. Hæc ergo eo tantum collineant, ut Lectores intelligant, quàm faciles, immo quàm effrenes olim Populi forent in statuenda hominum Sanctitate, iisque Cælum albo adjungendis: a qua improvida festinatione, quum Romana Curia, ac tempora nostra sapientissi-